

טיב הקהילה

תולדות
ה' כסלו תשפ"ד

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"צ 4:04
מוצ"ש 5:17
ר"ת 5:55

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א' 8:00 | סוק"ש א' 9:08
סוק"ש ב' 8:47 | סוק"ש ב' 9:39

גיליון מס':
702

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'
בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

בישיבת מיר, הוא היה בחור תלמיד חכם שהקדיש את עתותיו לתורה ולעבודה, ואמר לי שאביו אמר להופיע בארץ הקודש למשך איזה שבועות ואמר לבקר בהרבה מקומות הקדושים ומדוע הוא לזה שאביו יחפוץ שגם הוא יתלווה אליו למסעותיו בארץ הקודש.

הבחור שכאמור היה רגיל על תלמודו העדיף יותר לבקר בהיכל ה' ולחזות בנעם התורה מלכת בעקבות אביו לבקר לאורכה ולרוחבה של ארץ הצב, אך ידע שאביו שהיה בעל הבית פשוט לא ירד לסוף דעתו, ויחנך גם שיפגע מסידורו, ועל כן שאל אותו אם בכל זאת רואי שיסרב לדצון אביו, או שמא עליו למעט קצת מלימודיו כדי לכבד את אביו.

הבחור לא העלה כלל בדעתו שיש צד שעליו לעזוב כליל את לימודיו בישיבה כדי להצטרף למסעותיו של אביו, וגם אני לא העזתי להציעו כזאת והיתה הצעתי שיפגע עם מבוכתו אל רבו ראש הישיבה דאז הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, וגם ביקשתי ממנו שיודיעני אחר כך מהי חוות דעתו של רבי חיים בדבד, כי ללא ספק תודה היא.

הכרעתו של רבי חיים הפליא מאוד את הבחור, וכה אמר לו: אילו זכית ואומרם לך שצדיק או גאון מפורסם אמר להופיע בביתך, ויצטרך גם לשהות שם איזה ימים, הרי כמה ימים מקודם כבר היית טורח כדי להשיג את כל אשר יצטרך להם משך ימי שהותו בביתך, ובהימים שבהם יקיים את ביקורו לא תשקוט ולא תנוח לרגע כי תהיה דעתך טורד לדעת אם אכן קיימת את המוטל עליך ודאגת לכל מחסורו, אז לא תעדיף לספק לו בבוקר את כל הצריך לו ולפנות עצמך כדי להיות רכון על תלמודך בישיבה, שכן אין זה כי אם בזיון התורה... כמו כן עליך להעריך את אביו ולדעת שכלפיך הינו בגד צדיק, וכמו שהגן מעריך את הצדיק ומכבדו, כך עליך להעריך את אביו ולכבדו כקדא יאות, ואם אי רצונך להתלוות אליו אמר לפנע בו אסור לך לעשות כן, ועליך לסגור את הגמרא משך כל הימים שיחפץ שתתלווה אליו, ואל תחוש לביטולה של תורה, כי על כגון זה אמרו 'ביטולה זוהי קיומה'...

נדראות מציעו בחל"ל, שבזמן שישיראל מהירים במצות 'כיבוד אב ואם' מצטער הקב"ה ואומר, אוי לי שהחברתי את ביתי והגליתי את בני, ומעורר רצונו לנאלם שוב, באמרו כשם שמכבדים את הוריהם כך יכבדו גם אותי. אך אם ח"ו מזוללים במצוה זו, מואס בהם הקב"ה, ואומר, טוב שהחברתי את בית מקדשי, כי כשם שמזוללים בכבוד הוריהם כך גם יזולו בי.

ואפשר שהטעם שכבוד השי"ת תלויה במצוה זו של 'כיבוד אב ואם', כי התורה נמסרה לישראל מפי משה, ומשם והלאה היא מורשה לקהילת יעקב מדור לדור, וזה המחשיב את הוריו מחשיב גם כן את המורשה שקיבל מהם ומעריך היטב את התורה חוקיה ומשפטיה ונמצא שמכבד גם את הקב"ה כשמוקיים. אך זה שאינו מכבד את הוריו, אינו מעריך את דבריהם וכתוצאה מכך לא יקבל מהם תורה ומסור והליכות חיים ושפיר טוען הקב"ה שכשם שאת הוריהם אינם מכבדים כך לא יכבדו גם אותי, כי לא יידעו כלל האיך לכבדו.

ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך: (ו, טו.)

החובת הזהירות ב'כיבוד אב'

הנה באותה שעה שנתקורר יצחק לברך את עשיו, כבר היו בני יעקב ועשיו בני ס"ג שנים שהיו בשעה שהולידם היה בן שישים שנה (לעיל כה, טו) וכשביקש לברכו היה זה כעבור ס"ג שנה מאז בהיות כבן קכ"ג שנה, כפי שפירש"י (לעיל פסוק ב) שהיה זה חמש שנים קודם שהגיע לשנותיו של אמו, שהיתה בת קכ"ז שנים.

מובן מאליו שאין אנו יכולים לשער את הדיעה הזכה והבהירה שזכה כבר יעקב באותה שעה, שהרי כל אדם בבואו לשנות הזקנה כבר זוכה ליישר שכלו, וכל שכן כשמדובר בבחור האבות, ובשעה שמאחוריו כבר נצטברו חמישים שנות 'עמל התורה', מדובר בדעת תורה שאי אפשר כלל להרהר אחריהו. באותה שעה נקלע יעקב בכבוכה לא פשוטה, הוא שומע מאמו שאביו רוצה לברך את עשיו, זאת אומרת שאביו רוצה לסמור את הסגולות המיוחדות הנעדרים למי שימשיך לסמל כממשיך מסורת אבותיו לעשיו, שהרי הוא הבכור, ויעקב הרי ידע שבדני שייכים אליו הברכות, שהרי הוא קנה הברכה.

עודו משתומם משיאו אמו עצת מדובר בעצה שמלכתחילה אין דעתו הבהירה של יעקב נוחה הימנה, לפיה יתנהג יעקב בערמה וימול את הברכות. יעקב ניסה להסביר לאמו למה אין דעתו נוחה מכך, באמרו (להלן יב): 'אולי ימושיני אבי והבאתי עלי קללה ולא ברכה, אולם אמו לא השתכנעה מדבריו, היא גם הסיכמה לקחת את הסיכון על ראשה, באמרה: 'עלי קללתך בני, ויעקב על אף שבדעתו הרחבה מבין היטב את חומרת הסיכון, הוא ידע היטב את רום מדרגת אביו, וידע להעריך היטב את הקפדתו ואת תוצאותיה, בכל זאת רואה לנכון לבטל את דעתו לדעתה של אמו, והולך בתום לקיים את רצונה.

זוהי המחשה למצוות 'כיבוד אב'. חיובה היא גם כשהאדם הוא בר דעת ומבין שמכניס את עצמו לסכנתו וגם כשכבד בא בשנים והינו כבן ס"ג גם אז מבטלים את הדיעה, ומקיימים את רצון האם. ואכן לבסוף הוברר שהחשש שמא יקפיד יצחק היה לשוא ואדרבה גם אחר שנתדע לערמתו של יעקב הסכים עמו ואמר: 'גם ברוך יהיה אחר שהבין שגנה יעקב כדון, והברכות היו מעיקרא שייכות אליו, וראו בחוש שכל החשש לא היה כי עם מניעה מצד היצר, שכדרכו מעורר חששות ופחדים כדי למנע מן האדם מלקיים רצון בוראו, ויעקב שהתנדב על אימויו והלך בתום לקיים מצות 'כיבוד אב' זכה גם כן בהברכות בפועל ובכל הטוב הנגח בהם.

עלינו ללמוד מהליכותיו של יעקב עד היכן היא חובת 'כיבוד אב ואם', עלינו לדעת שאין דבר העומד בפני מצוה זו, וגם כשהדבר כרוך במסירות נפש ממש.

לפני כארבעים שנה ויותר הופיע לפני בחור שהגיע מארה"ב ולמד

טיב המערכת

לשם שמים

אחד מהדרשנים בדור האחרון שהיה גדול גם בגופו, היה רגיל לאכול הרבה ובעקבות כך אף השמין מאוד, כשראתה זוגות שהדבר מסוכן לבריאותו סידרה עבורו תכנית מיוחדת לאכילה - דיאטה והיתה מכינה עבורו מאכלים בריאים לפי התכנית, אך כעבור תקופה ראתה שאין שום שינוי במצבו של הרב, שאלה אותו כיצד זה יתכן שכבר שלושה חודשים שאני טורחת בהכנת מאכלים מיוחדים ואיני רואה שינוי, ענה לה הרב בשנינות: אני עושה דיאטה של עשיו... הרבנית התפללה איזה סוג דיאטה זו היא מעולם לא שמעה על שיטה כזו...

פתח הרב והסביר בשאלה: כתוב בפרשתנו 'ורא עשיו כי רעות בנות כנען בעיני אביו... ויקח את מחלת בת ישמעאל על נשיו לו לאשה. לכאורה הדבר אינו מובן, כי אם עשיו ראה שבנות כנען רעות בעיני אביו היה עליו לגרש קודם את נשותיו ואח"כ לשאת את בת ישמעאל, אבל הוא השאיר אותן ונשא עוד אחת, את מחלת בת ישמעאל, אף אנו, הסביר הרב: אני אוכל את מה שאת מכינה לי, ואח"כ הולך למגדניה הקרובה ושם אני אוכל את כל מה שהייתי רגיל לאכול תמיד...

ובאמת עלינו להבין את הסתירה שבדבר, אם עשיו ראה שבנות כנען רעות בעיני אביו, מדוע לא גרש אותן לפני שנשא אחרת ויתרה מכך, מדוע אומר רש"י 'זוסיף רשעה על רשעתה, והרי לכאורה האשה האחרונה שנשא לא היתה לשם רשעותה? אלא כך היא דרכו של היצר, הוא יודע שאם יבוא לאדם בדרישה למרוד מז', הוא לא ירצה לשימוע לו, אז הוא משכנע אותו שהוא חייב משהו חדש, זה ממש לשם שמים, 'כי רעות בנות כנען בעיני אביו, וכך האדם מסכים שאכן צריכים שינוי, אבל באמת אינו עושה את השינוי הנדרש, אלא משאיר את חטאיו ועליהם הוא מוסיף רשעה על רשעתו, ועלינו לדעת שהדרך היחידה להינצל מרשותו ומשקרו של היצר היא ביקורת כל אדם צריך תמיד לבדוק את עצמו, האם מעשיו נעדרו למילוי תאוותיו, או לשם שמים.

(גרס טיב התורה-תולדות)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני קבלת קהל 0534-100024

טיב
ההודעות

אכילה ושתיה קודם התפילה (ב)

א. מותר לאכול אוכלין ומשקין לרפואה קודם התפילה ואפילו אם האוכלין ומשקין טובים ושייך בהו גאווה מ"מ כיון שאינו עושה משום גאווה אלא לרפואה שרי, ואף על פי שאינו חולה גמור שרי, וכ"ש שמוותר לשתות קודם התפילה הַרְקוֹת ושיקוים לרפואה (ס"ז וס"ב סק"ד), וכן מותר לאכול ויטמינים (ערוה"ש ס"ד).

ב. ואפילו אם יכול לאכול לאחר התפילה גם כן מותר, כיון שהוא מכוין לרפואה (ביה"ל ד"ה וכן).

ג. אם לא מי שיש לו חלישת הלב והוא צריך זה לרפואה ומ"מ טוב שיאמר מתחילה ע"כ פרשת שמע ישראל (ס"ב סק"ב).

ד. כתבו האחרונים אדיש חלש שאינו יכול להעמיד על נפשו עד עת שגומרים הציבור תפילתם בבית הכנסת טוב יותר להתיר לו שתפילתו לעצמו בביתו בבוקר, ויאכל מעט, ואח"כ ילך לבת"כ לשמוע קדיש וברכו ושאר דברים שבקדושה, משיאכל קודם התפילה וילך לבת"כ להתפלל עם הציבור (ביה"ל ד"ה וכן).

ה. מי שהותר לו לצורך בריאותו לאכול קודם התפילה אם אין לו צורך אלא במעט, באופן שאינו צריך כזית כלל, או שלא יצטרך לאוכלו בכדי אכילת פרס, לכאורה ראוי להקפיד ע"ז ולא לאכול כשיעור (ה"ש פ"ב ס"א).

ו. הצמא והרעב הרבה, הרי הם בכלל החולים אם יש בו יכולת לכיין דעתו, יתפלל, ואם לאו, אם רצה אל יתפלל עד שיאכל וישתה (ס"ה וס"ב סק"ה).

ז. אף דמים מותר בלא"ה לשתות ג"מ למי שאינו יכול לשתות אליבא ריקנא ומוכרח לאכול מעט קודם איזה דבר, שמוותר לו לאכול (ביה"ל ד"ה הצמא).

ח. ומשמע שאף באופן זה אינו מחוייב לאכול קודם התפילה, מדקאמר 'אם רוצה' והטעם משום דעכשיו בוסן הזה בלא"ה אין מכוונים כ"כ ומ"מ אם רוצה לאכול ולשתות קודם כדי שיכוין מותר (ס"ב סק"ז).

ט. רעב וצמא שאינו יכול לכיין דעתו לתפילה עד שיאכל וישתה, לא יאכל וישתה רק עד כדי שיוכל לכיין דעתו לתפילה, ולא יותר (שה"ל בעל החכמה ח"ד סי' ק"א).

י. אסור להתחיל לאכול בתוך חצי שעה קודם עלות השחר, וכמו שכתב הרמ"א לגבי לולב וה"ה לגבי קריאת שמע דאורייתא (ס"ב סק"ז).

יא. דוקא אם אוכל יותר מכביצה דהו דרך קבע או לשתות בכשיעור זה אבל בפחות מזה מותר עד עלות השחר (ס"ב סק"ז).

יב. כתבו האחרונים בשם הוזהר, שאפילו קם בחצות הלילה אסור לו לטעום קודם שמתפלל (ס"ב סק"ה) ונפקא מינה גם לדעת המקובלים דאם היה ניעור כל הלילה דמותר לאכול כל זמן שהוא ניעור, משעלה עמוד השחר צריך

ויעתר יצחק - זמן רב ?

ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' וברש"י 'ויעתר' הרבה והפציר בתפילה. ובפשטות הכוונה שהרבה והפציר במשך שנים רבות להיפקד בזרע של קיימא. אמנם כשנתבונן מעט, ניווכח לראות שליצחק לא היה זמן רב בשביל להתפלל: הרי כשנולדו יעקב ועשו היה יצחק בן ששים כמו שכתוב 'ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם, ומבאר שם רש"י שעשר שנים המתין עד שתאה ראיה להריון, שהרי נשאה בגיל שלוש, ולאחר מכן המתין לה עוד עשר שנים כמו שהמתין אברהם אביו לשרה כיון שלא נתעברה, ידע שהיא עקרה והתפלל עליה: נמצא שרק בגיל ששים הבין יצחק שרבה עקרה ורק אז החל להתפלל עליה, וכבר באותה השנה נושע ונפקד. אם כן מהו 'הרבה והפציר בתפילה', הרי רק כעת התחיל להתפלל, ולמה מיד היה צריך להרבות ולהפציר: << ויעתר' - באיכות התפילה >>

אלא אפשר לפרש בדרך המוסר, שכל זמן שיצחק לא ידע עדיין שרבה עקרה, גם כן התפלל לה, אבל לא על תפילות אלו מדבר הפסוק, ולא על תפילות אלו נאמר 'ויעתר לו ה'', כיון שידע שאפשר להיפקד בדרך כל הארץ, אבל ביום שהבין 'כי עקרה היא' ובדרך הטבע אין לו יותר שום סיכוי, מיד 'ויעתר יצחק לה' הרבה והפציר באיכות של התפילה ובתפילה כזו שהיא בלתי לה לבדו, מתוך ידיעה ברורה וחזקה שאין לו יותר היכן ומה להשתדל 'כי עקרה היא' ועל פי דרך הטבע אפסו כל הסיכויים:

וזה מה שנקרא תפילה תפילה כזו שהיא מאה אחוז בלי שום השתדלות ובלו שום סיכוי על פי דרך הטבע, כשמתבין שרק התפילה יכולה להועיל, ולא שום אמצעי אחר:

וזהו מה שאמרנו חז"ל (יבמות סד.) 'מפני מה היו אמותינו 'עקרות' מפני שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפילתם של צדיקים. ולמה הוצרך לעשותן 'עקרות' בשביל כך. אלא ה'עקרות' עשתה שתפילותיהן התייגעו ללא שום מחשבה על השתדלות טבעית, כי כאשר לא יכלו ללדת ילדים על פי דרך הטבע היו תפילותיהן להיפקד, תפילות זכות וטהורות עד מאוד: << תפילת צדיק בן צדיק >>

ויעתר לו ה'. הביא רש"י מאמר חז"ל 'שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע לפיכך 'לו ולא לה'. ויש שמקשים הרי לכאורה היה צריך לכתוב להיפקד, שאינה דומה תפילת צדיק בן רשע לתפילת צדיק בן צדיק, וזו היא הסיבה שהקדוש ברוך הוא נענה 'לו ולא לה': << רבי עקיבא - בן גרים - נענה קודם לרבי אליעזר >>

והערבי נחל (דרוש ג) מתוך, בהקדים שאלה עצומה וסתירה מפורשת מהגמרא בתענית (כה) המספרת על ברכות רבי אליעזר שירד לפני התיבה ואמר עשרים וארבע מלכנו אין לנו מלך אלא אתה, אבינו מלכנו למענך רחם עלינו ומיד נענה וירדו בשמים. והיו חכמים מרננים אחרי רבי אליעזר, עד שיצאה בת קול ואמרה לא מפני שזה גדול מזה אלא שזה מעביר על מידותיו וזה אינו מעביר על מדותיו:

ובביאור דברי חז"ל כתב בשם ספר עשרה מאמרות לפי שהיה רבי עקיבא בן גרים והוצרך לשבד טבעו הקשה ומדותיו הרעות, לכן תפילתו היתה חביבה וחשובה יותר לפני הקדוש ברוך הוא. אם כן לכאורה משמע להיפקד בדיוק, דתפילת צדיק בן רשע עדיפה להתקבל: << תפילת צדיק בן רשע חביבה יותר >>

ומתוך הערבי נחל תירוץ נפלא ומחדש, אכן זה

להיפקד הקדוש ברוך הוא באמת אוהב יותר תפילת צדיק בן רשע יותר מתפילת צדיק בן צדיק. אם כן מדוע 'ויעתר לו ה' לו ולא לה. רק הפשט הוא שהקדוש ברוך הוא אמר ליצחק, אתה כבר נושעת ביסטי שוין א געהאלפענעך, כי התפילות שלך הם תפילות של צדיק בן צדיק, וזה לא כל כך חשוב אצל, אבל את התפילות של רבקה אני עדיין רוצה לשמוע כי הן תפילות של צדיק בן רשע, ותפילות אלו חביבות אצלי ביותר:

ולכן אמרו 'שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע', כי תפילת הצדיק בן רשע היא היותר חשובה ותפילתה של רבקה היתה חשובה חביבה ויקרה אצל ה' עד למאד, עוד יותר מתפילתו של יצחק, ולפיכך 'לה' לכן ליצחק הקדוש ברוך הוא כבר ענה 'ולא לה':

ורואים כאן מוסר השכל גדול, ונטעים זאת לחיי היום יום במשל למה הדבר דומה, ליהודי העולה למירון לציון הרשב"י על מנת לשפוך את לבו לה, ולאחר זמן מה שמתפלל מרגיש כי הוא כבר נושע, הוא חש שהוא כבר א געהאלפענעך, ואז הוא עוצר מלהתפלל וחוזר לביתו, תכירו שגם כן הגיע יחד אתו למירון ומתפלל עוד ועוד, עדיין לא הגיע להרגשה שתפילתו נתקבלה, ואז הוא חוזר לביתו עם הרגשה שהוא קצת דפוק ומסתובב מאוכזב:

אבל אומר לו הערבי נחל, דע לך ר' יוד שזה בדיוק להיפקד הקדוש ברוך הוא יושב בשמים ומקשיב לך עוד יותר ממה שהקשיב לחבר שלך, ויש לו נחת ורצון מכל תפילה ותפילה שלך, וזו הסיבה היחידה לכך שעדיין לא נושעת, כי הקב"ה עוד רוצה בתפילתך:

ובזה נוכל לחזק ליבנו כאשר לעתים איננו נענים בתפילה תיכף ומיד, לבל יעלה חס וחלילה במחשבתנו שאנו לא ראוים שתפילתנו תתקבל, אלא ההיפקד הוא הנכון, בגלל שכל כך חביבה וחשובה תפילתנו ומעלה נחת רוח לפני שמוע תפילת כל פה, לכן אין אנו נענים מיד, דוקא כדי שנתפלל עוד ועוד: << עשו הוא הגורם ליעקב >>

עוד מוסיף לפרש הערבי נחל, מדוע רבקה התלוננה ואמרה 'אם כן למה זה אנוכיל. ובפשטות משום שהיא לא ידעה שזה ב' עוברים ולכן כשנאמר לה 'שני גוים בבטןך הוקל לה. אבל יש עוד פשט, שהיא כבר ידעה שזה ב' עוברים אבל דוקא לכן היה קשה לה בגלל שראתה בדרות שלפניה שהיו הבל וקש, שם ויפת עם חם אברהם ונחור, יצחק וישמעאל, וגם לה הרי היה אה לבן, לכן הבינה שכנראה גם אצלה יצא אחד טוב והשני פחוח:

ומובא בשם הרבי יהושעלע בעלזער 'צ"ל שהוא מסביר, שהיא אכן אמרה רבנו של עולם עד עכשיו כל האנשים אשר היו להם ב' סוגי ילדים זה היה ילדים שנולדו בדרך הטבע, אבל, זעקה רבקה, הרי הילדים שלי הגיעו בדרך נס על ידי תפילה, אם כן כיצד אפשר שיצא בן כזה שמפרסם ורץ לעבודה זרה, אינו יכולה להבין, אם זה בא על ידי תפילות הרי צריכים להיות שניהם ילדים טובים:

אבל ענו לה משמים 'ולאום מלאום יאמך, שכל הווייתו של יעקב היא רק בגלל שיש לצידו עשו, אם אין עשו אין יעקב, כי כל יצירתו של יעקב היא על ידי שעשו מתנגה אתו ורוצה להפיל, וכשיו קם זה נופל, ואם את רוצה שיהיה לך כזה יעקב, צריכה את לקבל מקודם את הגורם לכך, שזהו עשו:

כי הכלל בעבודת המלך מלכו של עולם שיתרון האור מן החושך וכל הסתר ומיצר הוא המעלה אותו ממדרגה למדרגה בעבודתו יתברך:

ואף אנו נתחוק לדעת שהשם יתברך מחבב כל תפילה ותפילה, אפילו ממי שאינו צדיק בן צדיק, ונשתדל להתפלל מתוך אמונה שלימה שהוא יתברך לבדו עשה ויעשה ויעשה כל המעשים, וכל הסתר הוא רק לטובה, והוא הגורם לטובה:

להפסיק (כ"ה אות ט"ז).
 ג. וכתב הפ"ג דדוקא כשהיה ישן, ואפשר דשתייה שרי, אבל מדינא אפילו ישן מותר לאכול ולשתות ומ"מ נכון לכתחילה לזוהר בזה אם אינו מוכרח (ס"ב סק"ח).
 ד. מה שכתב בשם מוהר"ו ז"ל שלא לאכול מחצות לילה והלאה, נראה שאין זה רק בהקמים ממטותן שיהיו ניעורים מאז עד אחר זמן התפילה של שחרית ששייך בזה גאון ח"ו, משא"כ מי שעומד על מנת לישן עוד קודם התפילה, הגם אם שינתו הוא בין עלות השחר לנץ החמה כיון שעד נץ כלילה לקריאת שמע דערבית שייך כל זה ליום שלפניו, וגם אם כבר ישן באותה לילה לא מחשבינן בזה לגבי יום שלאחריו ושיהיה לו שום שייכות לתפילה כי אם שקם על מנת שלא יישן עוד עד התפילה (א"א בנשטאטש).
 טו. ובח"א כ"ג"כ דהקם קודם אור היום וליבו חלש, ועי"ז מתבטל מלימודו, מותר לאכול (ס"ב סק"ז).
 טז. אם התחיל לאכול קודם עלות השחר, אפילו היה בחיתר דהיינו שהיה יותר מחצי שעה עד עלות השחר, צריך להפסיק כשעולה עמוד השחר (ס"ה וס"ב סק"ז כ"ח).
 ז. ואף על גב דבתפילת המנחה אינו צריך להפסיק, הכא שאני כיון דאסמכה אקרא דלא תאכלו על הדם, ודרשו, לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם ולכן צריך להפסיק (ס"ב סק"ח).
 יח. ו"א שאינו צריך להפסיק התפילה אפילו התחיל באיסור, [ונפסק דוקא בהתחיל בהיתר] (ס"ה וס"ב סק"ט ושע"כ סק"ה).
 יט. לקריאת שמע שהיא מן התורה לכ"ע צריך להפסיק אם התחיל באיסור, וקורא קריאת שמע בלא ברכותיה דברכותיה הם מדברי סופרים ולאחר שיגמור ויחילתו יקרא הקריאת שמע עם ברכותיה ויחילתו (ס"ב סק"ט).
 כ. וזהו האחרונים שהעיקר כסברא הראשונה שצריך להפסיק אף לתפילה (ס"ב סק"ט).
 כא. ואם כבר בירך ברכת המזון ועוסק בשתייה, לדברי הכל צריך להפסיק (ס"ב סק"ט).
 כב. ונ"ל דמחוייב ג"כ להניח תפילין מקודם שיאכל, דהרי הוא ג"כ דאורייתא, וזמן הנחתם ג"כ מתחיל בעת התחלת זמן קריאת שמע (ביה"ל ד"ה ו"א).
 כג. אם כשפסק האכילה יהיה עלות השחר קודם שתית כוס ברכת המזון, יש לברך על שייך גם אם לפניו יין, דשיכר קיל לשתות, משא"כ לשתות יין אחר עלות השחר אי אפשר (א"א בנשטאטש).
 כד. אכילת פירות ואכילת פת כביצה כדרך שאדם אוכל בלא קבע, מותר קודם עלות השחר (קצוה"ש סי' י"א ע"פ ש"ע סי' ר"ב ס"ג).

פירש רש"י: "ישב אהלים - אהלו של שם ואהלו של עבר". והקשו הספרשים הרי לא כי ימי חייו היה יעקב אבינו ע"ה יושב באהלי שם ועבר, שהרי מעת היוותו בן ס"ג שנים כבר יצא לחרן לשנים רבות, [רש"י שלהי פרשתו (כת ט) ע"ש] ועזב את אהלי בית המדרש של שם ועבר. ולשון הכתוב מורה שבא להגדיר את מהות יעקב ועשיו האמורים בפרשה, כמ"ש רש"י ז"ל (פסוק זה): "כל זמן שהיו קטנים לא היו נכרים במעשיהם, ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם. כיון שנעשו בני שלש עשרה שנה, זה פירש לבתי מדרשות, וזה פירש לעבודת כוכבים" ע"כ. דהיינו שמעיד בהם הכתוב מה טיבם של כל אחד ואחד, זה 'איש יודע ציד איש שדה', ואילו יעקב אחיו 'איש חם יושב אהלים' ופורש לבתי מדרשות תמיד.

ובזה צריך עיון, שהרי כל עשרים שנה בבית לבן היה

רחוק מבית המדרש, וכד"א (לא מ-מא) "זה לי עשרים שנה עבדתיך וגו', הייתי ביום אֶקְלַי חָרֵב וְקָרָה בְּלֵילָה וְגו'". ועיין ברמב"ם שלהי הלכות שכיחות (פ"ג ה"ז) שלא מצא דוגמה טובה יותר של עבדות שכיר נאמן מיעקב אבינו ע"ה, כמו שכתב: "וכן חייב לעבוד בכל כוחו, שהרי יעקב הצדיק אמר (לא ו) 'כי בכל כוחי עבדתי את אבייך' ע"כ. - הרי לפנינו חלק יפה מחייו של יעקב הצדיק שלא ישב באוהל שם ואוהל עבר, אלא עובד בשדה בכל כוחו, ואתמהא.

ברם תירצו בזה שאין גדר 'ישב אהלים' מספיק בישיבה החיצונית, ישיבת גוף בעלמא על הספסל היבש שבבית המדרש. אלא עיקרו היא ישיבת הנפש, כשכל מוחו ושכלו וכל לבבו נתונים בתוככי ישיבת בית המדרש פנימה, בניעת התורה ושקידתה, וכל כולו נתון בעסק התורה. והאיש הזוכה למדרגה נפלאה זו נמצא שהוא עצמו 'בית מדרש' מהלך, שבכל מקום שהוא תורתו עימו, והוא דבוק והוגה בה תמיד בשבתו ובילכתו בדרך, והוא כמו התורה בעצמה. כמ"ש בפרק אלו הן הלוקין (מכות כב): "כמה טפשיא שאר אינשי, דקיימי מקמי ספר תורה, ולא קיימי מקמי גברא רבה" ע"ש. ובהקדמתי זו נחא, דשפיר מגדיר הכתוב את יעקב אבינו בתורת "ישב אהלים", כי אכן זו מהות חייו, וכל כולו 'ישב אהלים'. וגם בעת מלאכתו בבית לבן ביום ובלילה, ראשו וליבו נתונים כל העת בניעת התורה ועבודת ה'. בהיפך הגמור מעשיו 'איש שדה', שכל כולו בחיי שדה, בציד חיות וכדומה. ועבודתו פיצול המקלות שבשקתות המים ויכיהו, שכידוע היה עוסק אז במצות התפילין וכל ריו סודותיה, ובעיקר תכלית התפילין שהיא 'לְמַעַן תִּתְּנָה תוֹרַת ה' בְּפִיךָ" (שמות יג ט). כנודע ברמז (ברכות ה.) "גדול הנהגה מיגיע כפר", שרק כפיו וידיו במלאכתו, אבל ראשו וליבו בניעת התורה ושקידתה תמיד.

כמו שתקנו בברכת אהבת עולם: "על כן ה' אֶלְקֵינוּ, בְּשִׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נִשְׁיֵה בְּחֻקָּהּ, וְנִשְׁמַח בְּדַבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חֵינּוּ וְאִרְךָ יָמֵינוּ, וּבְהֵם נִהְיֶה יוֹמֵם וְלַיְלָה".

-> <-<

רבינו האר"י הקדוש זיע"א היה מתייעב בעסק תורתנו הקדושה עד מאוד, והיה נוטף זיעה מרוב עמל ויגיעה והתאמצות. וכן היה מורה לתלמידיו גורי האר"י, להתייעב קשה בתורתם.

וגילה ברוח קדשו את סוד פעולת 'ביעת התורה' לעילא ולתתא, כי בכוח לימוד העיון וביעת השכל, בבירורא דשמעתתא בעמלה של תורה, לשקול היטב ולדחות כל סברא שאינה נכונה, ולברר הסברא הישרה, להאיר ולבאר כל דבר הסתום עד הלכה למעשה. הרי הוא מברר בזה בעומק נפשו פנימה את הטוב מן הרע, להסיר ולבער מקרבו את כל הפגמים וזוהמת התאוות והטומאות שנדבקו בנשמתו רח"ל. ואף לעילא אין לך דרכי ביעור של כל הקליפות והחיצונים מכל העולמות יותר מיגיעת התורה.

-> <-<

רב חשוב אחד היה מקורב אל מורן החזון איש זצוק"ל, והיה מסייע לו בהרבה עניינים שנצרכו לו בקירוב בני ישראל, ובמיוחד בדאגת הנודעת לטובתם של בני הישיבות והתלמידי חכמים בעסקי תורתם.

כששוחח עימו פעם אודות תלמיד חכם מסוים המליץ הרב עליו בפני החזון איש שהוא 'מבין בחכמת הקבלה' - ענה לו על כך החזון איש בענותנות, הנה אין לי עסק בנסתרות... [כידוע שהיה מסתיר זאת] אבל כשאדבר עימו בהלכה בלימוד הנגלה ובפלפולה של תורה, אוכל לבדוק את רמת הבנתו בסברא ובישירות וממילא נוכל להסיק מכך עד כמה הוא 'מבין' בתורת הח"ן. וביאור טעמא דמלתא, כי כאשר יתרגל האדם ב'ביעת התורה', לעולם לא להטריח את שכלו בלימוד העיון, ובהנבנת עומקה של תורה בסברא ישראל. הרי בכך יהיה מורגל להתבונן היטב בכל דבר שלומה, ואף בשאר מקצועות התורה לא יוכל ללמוד בשטחיות בעלמא.

ביעת התורה

"וַיִּנְדְּלוּ הַנְּעָרִים, וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שָׂדֵה, וַיַּעֲקֹב אִישׁ חָם יוֹשֵׁב אַהֲלִים"

(ת.ס.)

ובזה יזכה לקנין נפלא זה גם בשאר תחומי החיים, שלא יעשה שום דבר בשטחיות וחיצוניות בלבד, ולא יהיו חייו שטחיים... אלא בכל דבר יתיישב בדעת והתבוננות, לבחון אל נכון בהיגיון בריא וישרות השכל. ואף במידות שבנפש תיישרנו ותרנו לרכוש את מידת הסבלנות והמתנות, שבלימוד התורה צריך הרבה סבלנות להבנת הסוגיא.

ודברים נוראים כתב בזה בסה"ק "בית אהרן" (פרשת תשא דף סה.ב ד"ה ואח"כ), חז"ל: "האר"י הרב זצ"ל [הרה"ק רבי אהרן מקארלין ז"ע] בענין לימוד, כל אחד ואחד לפי מה שיכול, והעיקר שיהיה הכל בעיון ולעמקו. ויקבע לימוד בגמרא ותוספות בעיון, כי זה טוב לכל הענינים, וזוה נמשך לשאר לימודים גם כן בעיון" עכ"ל. החוצב וכבר הארכתי בזה בעזרי" במקומו. [שיעורים בסה"ק בית אהרן, פרשת תשא].

-> <-<

הגאון החסיד רבי יואל צבי נייחוו זצ"ל, [המכונה בחיבה בפי אנשי ירושלים ר' אשי נייחוו ז"ל] חתנו של הגה"צ רבי זלמן ברייל זצ"ל, היה מפורסם בעולם התורה כשקדן עצום, התמדתו ויגיעתו בתורה היו לפלא גדול. הוא היה מסוגל לשבת רכון על תלמודו שעות על גבי שעות כשפשוט לא שם לב שהשעות אץ רץ במהרה, וכבר התחלפו להם העתים והשתנו הזמנים...

באחד הימים בהגיעו כדרכו לתפילת שחרית בבית המדרש הגדול דחסידי דושינסק, ראה שהקהל בקושי החל להתאסף, ויש עוד זמן לפני עד שיתכנס כל הציבור לתפילה. שלף לו אפוא הרב ר' אשי נייחוו ז"ל מן הארון את הגמרא הקדושה אשר אהבה נפשו, והחל ללמוד בהתלהבות ובמריץ רב. עד מהרה צלל במים אדירים כשהוא חודר פנימה אל עמקי נבכי הסוגיא, וכל מודשי לבבו ועשתונותיו שקועים בתוך המעיין הנובע בסוגיא.

לבינתיים נכנסו המתפללים בזה אחר זה, בית הכנסת התמלא, כל אחד תפס את מקומו, התעטף בציצית והניח התפילין. והנה פתח הציבור בצלותא דרחמי, כשהקהל מתפללים יחדיו בקול התפילה ובעניית קדיש וקדושה ואמן יהא שמיא רבא וברכו בקול רם. ולאחר שהסתיימה לה התפילה הלצו את הטלית והתפילין החזירו את ה'סידור' למקומו, ויצאו לדרכם.

לפתע התעורר לו הרב ר' אשי נייחוו ז"ל מעומק עיונו, הביט נכוחו סביב סביב, והנה רואה הוא שעדיין... ישנם רק מעט אנשים בבית המדרש, ועדיין... לא פצחו בתפילה.

התפילא הרב ר' אשי ז"ל מאוד, ושאל: מה קורה היום? מדוע לא מתפללים כאן עדיין? למה הציבור מתאחר כך...?

-> <-<

פעם הגיע אל העיר בני ברק להשתתף במעמד החתונה הגדולה שהתקיימה בבית ויז'ניץ, כאשר בתו של כ"ק האדמו"ר מויז'ניץ זצוק"ל בעל הישועות משה נישאה בשעתו"מ לחתנה כ"ק האדמו"ר מסקווירא שליט"א שם נפגש עם ידידו מנוער ה"ה הגאון הגדול רבי גדליה נדל זצ"ל שלמד עימו בחברותא בישיבת לומז'ה.

היתה זו חתונה ענק בכל קנה מידה, ואחת החתונות המפוארות ביותר שביהדות החרדית בימים ההם. מעמד החופה התקיים בחצר הקודש שבקרית ויז'ניץ המעטירה, בהשתתפות צדיקים ורבנים רבים וכמה אלפים מכל שבטי ישראל.

בהיותו אחד מן רבנים החשובים שבבני ברק, ומשמש גם כר"ם בישיבת ויז'ניץ המעטירה, נצרך רבי גדליה להשתתף באותה חתונה, והוא יצא אל מעמד החופה, שם שמח לפגוש את רעהו הטוב הרב ר' אשי נייחוו. כדרכם של תלמידי חכמים שכל שיחם וכל שיגם בתורה, החלו מיד לשוחח בדברי תורה בעידנות רבה, זה בונה זה סותר כדרכה של תורה המשמחת לב ועיניים מאירה.

בהתקרבת אל מעמד החופה נעמדו להם מן צד, הם לא ניסו להידחף פנימה, והמשיכו בפלפולה של תורה כדרכם. מסביבם יהום הסער, רעש והמולה ובלגן גדול... מאות אנשים חלפו על פניהם הלוח ושוב צעקות הסדרנים בניסיונם להשליט 'סדר' בקהל העצום נשמעו היטב בכל עבר, פרוי החסידיים רצו ממקום למקום, ודחפו זה את זה מחוסר מקום... - אך כל זה לא הפריע לחברותא דגן להמשיך בעסק תלמודם במתיקות התורה בכל לב. הרב נייחוו בשקדנות לא הפסיק לרגע מריכוזו העצום פניו חרשו קמטים רבים במאמץ להבין היטב את כל נבכי מהלך הסוגיא המדוברת, לא חלי ולא מרגיש מכל המתחולל סביבו סביב...

והנה החל מעמד החופה עצמו, רמקולים רבי עוצמה הכריזו כל העת הוראות רבות להפסיק את הדחיפות! לתת מעבר לרבנים! [נישט שטופען! מאכט'ס פלאן! לאז'ט אריבער!...] המסדר קידושין החל בברכת האירוסין, החתן קידש את הכלה, הכתובה הוקראה כהלכת המברכים וירכו שבט ברכות האדמו"רים הקדושים כבר | הפוך בעמוד הבא <

סיפורי השגחה פריטים שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

ז'ל אמר תאמר לך ששם נקולע

סיימתי בקבלת קהל לחזק ולעודד שני בחורים טובים שנפלטו מישיבה, והיו שבועים מהמצב אליה נקלעו ובקשו את עזרתי להתקבל לישיבה אחרת שטובה עבורם.

שמעתי את השם של הישיבה אבל לא היה לי קשר למישהו בישיבה הזו. בירכתי אותם בחום ויצאתי לישיבה להתפלל מנחה. בדרכי לישיבה התקשרו מהבית שלאור המצב המתוח ומטחי הטילים שהיו לירושלים, אולי עדיף שאתפלל מנחה בזיכרון משה ליד הבית ולא בישיבה! למרות שכבר הייתי בדרך לישיבה והיה חשוב לי להגיע לישיבה, עשיתי אחורה פנה והלכתי להתפלל ליד הבית.

אחרי התפילה ניגש אלי יהודי ונתן לי הזמנה לחתונה של בנו ואמר שלמרות שהוא יודע שלא אוכל להגיע לחתונה מכיוון שהיא תתקיים בעיר רחוקה ממני חשוב לו לתת לכל הפחות הזמנה... ברכתי אותו ותוך כדי שאני מברך אותו במלל טוב ראיתי את אחד הבחורים שהיו אצלי לפני פחות משעה.

תיכף שאלתי את היהודי אם הוא קשור לישיבה הזו שהבחורים בקשו להתקבל אליה, ושהיא ממוקמת באותה עיר שהוא מחתן בה?!! להפתעתי הוא השיב בחיוב ואמר שיש לו שם השפעה חזקה... הוא ראה את הבחור שאכן ירא שמים, והבחור הזה כבר התקשר לחבר השני וברוך ה' הוא סידר לשיניהם ישיבה טובה!!! בעל המעשה: מורנו הרב

סיפור מופלא על סוד נפלא

טיול גדול נערך לקראת סוף בין הזמנים לבחורים שלמדו ברציפות ונבחנו על החומר הנלמד. מכיוון שהטיול היה מושקע ועלה הון רב למארגנים, התנו את הטיול בהשתתפות עצמית של מאה שקלים. שאלתי את אחד הבחורים שלמד חזק כל הימים (פשוט למדתי בעצמי באותו בית מדרש) אם הוא מתרגש לקראת הטיול המושקע? הוא אמר לי שהוא לא יכול להשתתף מכיוון שאבא שלו כבר חזתן כמה ילדים והחובות שלו מעל ומעבר ואין לו לב לבקש מאבא שלו אפילו שקל אחד, כל שכן לבקש מאה שקלים בעת שהוא דחוק... ליבי נצטב לפתע עלה אברך לדבר והס הושלך בבית המדרש:

"הגרלה לכל הבחורים הלומדים!!!" ההגרלה בוצעה בפתאומיות, והבחור הזוכה היה הבחור המדובר שזכה במאה שקלים!!! איזו התרגשות!!! עיני דמעו והבחור מחויך מסתובב אלי ואומר: "אז מסתבר שאני כן משתתף בטיוול!!!"

בעל המעשה: ר. מ.

הפענוץ לזכות את הרבנים בסיפור של השגחה פריטית פוזנן לשלוח אל ר' שמה ספואלס

בפקס: 15326517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

ברכו את
 כל הקהל הקדוש בברכת קודשם שנשמעה
 היטב ברמקולים שבכל האזור כולו. והחסידיים
 כולם פצחו בשירה וזמרה, ובריקודי קודש
 בהתלהבות עצומה, כדרכם של חסידים! –
 וכל זה לא מפריע כלל להתברואת הגדולה
 להמשיך בסדר תלמודם משל היו יושבים
 עתה לפני הסטנדרים הקבועים שלהם בזמזא
 שבפתח תקוה כמאז...
 משהסתיים המעמד פנה רבי גדליה לחרבותא
 ר' יואל צבי, ואמר: קום לאמיר גייען! [בוא
 נלך].
 רגע! התפלא הרב ניהוה, מה קורה כאן? [וואס
 טוטצ'אך דא? מדוע לא עורכים את החופה?
 על מה מחכים פה?...]
 -> * <-

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
 הפצה ראשית מרכז הספרים ברחובות הרב יצחק פרידמן 03-6194114

הצעירים שעמלו ב'גיעת התורה' הקדושה וגם
 היה מעוררם לכתוב ולערוך את החידושים
 וגדלה שמחתו לקראת צורב נוסף היגע ומחדש
 בתורה.
 הושיבו אפוא החזון איש סמוך אליו, וביקשו
 להרצות את עיקרי הדברים שבקונטרס, ואת
 יסוד החקירה שעליה נסוב ציר מהלך החיבור.
 הבחור הצעיר נענה בשמחה והחל בהעמדת
 החקירה היסודית בכל מהלך הסוגיא כשהוא
 מעלה שני צדדים שונים בביאור הענין,
 והחזו"א יושב כל העת ומקשיב בריכוז רב
 לדבריו.
 בהתלהבות נעורים וריתחא דאורייתא המשיך
 הצעיר בהרצאת הדברים והנפקא מינות שבין
 הצדדים וכראותו שהחזו"א מחריש ומקשיב
 הבין שמן הסתם נהנה מאוד מן השיעור
 שהוא מוסר כאן... וכך המשיך ברוב חשיבות
 לפרק הויות ולשבר סלעים, תוך שהוא מביא
 כמה וכמה ראיות והוכחות לכל צד שבחקירה
 ובהיות שהחזו"א מצידו לא הפסיק, המשיך הוא ברצף הדברים
 כשלושת רבעי שעה!

משיים את דבריו, שבחו החזון איש על עמלו היפה בתורה
 והפסיר שכדאי לעיין במסכת פלונית דף אלמוני כמה שאמרו
 בגמרא שם ופטרנו בברכה רבה שזיכה לשבת באוהלה של תורה
 ולהתעלות במעלותיה במנוחת הדעת.
 יתכן עם זאת מבית הרב נכנס לבית המדרש, פתח את הגמרא
 שהחזון איש הורה עליה, ומיד נתפס כולו בחשדנות עצומה
 התברר לפניו מאותה גמרא ערוכה ובוררה שכל חקירתו בטעות
 יסודה מאחר שצד האחד מופרך מעיקרו ונסתר מגמרא מפורשת
 לנגד עיניו: ואם כן הרי ממילא הדברים פשוטים וברורים כצד
 השני, ואין שום מקום לשני דרכים בכל הסוגיא וכל מערך
 הקונטרס ובגין החידושים הרבים קורס מאליו...

הוא לא נשבר ברוחו, כי אם אדרבה שמח על שזכה להגיע לחקר
 אמיתת של תורה. וכמוכן שגם לא התחרט על כל אותם עשרות
 שעות שהשקיע בכתבת הקונטרס והכנתו, כי "כשם שקיבלתי
 שכר על הדישה, כך אקבל שכר על הפרישה" (פסחים כב.). ועל
 דרך שפירשו בעלי המוסר: "אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים
 ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר" (ברכות כה.).
 רוצה לומר, שאנו עמלים ומקבלים שכר גם על העמל עצמו, לא
 רק על התוצאה, ואילו הם מקבלים שכר רק על התוצאה לא על
 העמל. שהמוצר נמכר לפי התוצרת שיש בו, ואם יתייעג הנגר על
 בניית הארון ולא עלתה בידו, אף אחד לא ישלם לו על העבודה
 הרבה שהלכה לטמיון (עי' תר"י ורש"א על אתר).

אך יותר מכל היה אחוז התפעלות מן המידות היפות המזוכות
 של החזון איש, שהקשיב במתינות לכל אריכות דבריו וחידושי,
 על אף שידע יתכן מתחילה כשהציע את יסוד חקירתו, שהכל
 מופרך מגמרא ערוכה ומפורשת. וגם לבסוף לא סתרו בפניו, לומר
 טעות בידך! והכל מופרך מגמרא מפורשת וכיוצא רק שלחו
 בעדינות לעיין בגמרא פלונית והיה סמוך ובטוח על כך שכבר
 מעצמו יבין כשיראה הגמרא ויהפוס את טעותו.
 כשסיים האיש את סיפורו המרהיב הוסיף: היה שווה את כל
 העבודה הגדולה על אותו קונטרס שנגנב, רק כדי לזכות ללמוד
 'תיקון המידות' אצל רבינו החזון איש וצוק"ל, תורה מפוארת

בכלי מפיאר!
 גיעת התורה

חיך ואורך ימך.
 -> * <-
 סיפר לי תלמיד חכם חשוב מפה עיה"ק, ה"ה מוהר"ר אברהם
 ישעיהו פרקוביץ ה"ו, שהיתה לו חברותא קבועה עם הגאון
 הצדיק רבי אברהם אטיק זצ"ל. ודרכו היתה להקפיד על סדרים
 של 'שש שעות רצופות!' לכל הפחות, כשעל פי רוב היו לומדים
 משעה תשע בערב עד שלוש לפנות בוקר!
 וכל זאת משום שקיבל מאביו הגו"צ רבי שלמה זצ"ל, שרק
 לאחר לימוד של שש שעות רצופות ניתן להרגיש מתיקות ערבות
 התורה.

-> * <-
 זכרתי משנות בחרותי לפני יובל שנים כשישבתי על עסק התורה
 הקדושה בבית המדרש הגדול שבמרכז שכונת 'בתי אונגארי',
 ניגש אלו אחד מן התלמידי חכמים החשובים שבשכונת ה"ה
 הרה"ח רבי מאיר גרוסמן זצ"ל, וכראותו אותי בלימוד החברותא
 התלהב ליבו ואמר בהתרגשות גדולה: תדעו נאמנה כשיהודי
 יושב לו בשבת תחכמוני ועוסק באהבה בסוגיית 'שור שנגח את
 הפרה, או 'מהלחף פרה בחמור'. והוא אין לו לא חמור ולא פרה...
 ומסתבר מאוד שגם לא יהיו לו הבעלי חיים הללו, ואותה שאלה
 שדנה שם הסוגיא [כשנמצא עוברת בצידה ואין ידוע זמן הלידה]
 לא יצטרך לה לעולם! – מכל מקום עצם קדושת התורה והאש
 הבעורת בה, גורמים לו שאותו שור ופרה וחמור שלומד עליהם
 מגרשים את היצר הרע מלבבו ומזכים אותו בויכוח נעלה
 כדקיימא לן [קידושין ל:]: "אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית
 המדרש!"
 חלפו מאותו יום ששמעתי זאת ממנו יותר מחמישים שנה, ובכל
 פעם שאני פותח את הגמרא הקדושה, יש לי חיזוק מהמילים
 הללו!
 -> * <-

סיפר לי תלמיד חכם חשוב אחר, שבשנות בחרותו חידש פעם
 'מהלך' שלם בסוגיא מסוימת וטרח יגיע בו זמן רב, הן בהכנה
 מרובה וליבון הסוגיא היטב, והן בכתובה ובעריכה. ומשנשלמה
 המלאכה והקונטרס הקטן היה מוכן ומשולם בידו, נסע אל מרן
 החזון איש וצוק"ל עם הקונטרס (כתב יד) שבידו.
 החזון איש שמח מאוד לקראתו, כידוע שהיה מעודד ומכבד את

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל הפצו"ב

לע"י יעקב צבי בן שרא	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	לע"י בחבור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחסיא רבי ישראל יצחק נלביע יחנסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מינוט י"ב ויקום מניות 02-6257948 info@keshet-harshet.co.il	גלי פז
-------------------------------	--	--	--	---	--	--	---------------------------	--	--------